

Lectures i arxius electrònics

Als darrers temps la irrupció dels formats digitals aplicats a la lectura i a l'emmagatzematge de dades arxivístiques ha començat a agafar força. El món del llibre i la premsa ha tardat bastant a ser objecte d'atenció per part dels gegants de la informàtica. Davant seu han passat la música, les comunicacions, els jocs i el món audiovisual. Però ara, quan ja han saturat de productes aquells mercats, s'han adonat que en el nostre àmbit hi tenien camp per córrer. I han començat a oferir lectors electrònics portàtils i a crear la necessitat de digitalitzar o escanejar els fons bibliogràfics i documentals existents a les biblioteques i arxius públics.

La multinacional nordamericana Google ha estat la pionera en començar un ampli procés de digitalització sistemàtica de biblioteques, aplaudida d'entrada pels seus responsables als quals els sortia de franc i oferia, almenys teòricament, la possibilitat de fer fàcilment accessible a la xarxa tot el món del saber. Ben aviat, però, s'han aixecat veus, especialment a Europa, advertint del perill que suposa la manca de garanties que protegeixin els preceptius drets d'autor –indispensables per a una producció regular– i també la creació d'una estructura monopolística que pot ser, a la llarga, incompatible amb la llibertat d'edició i comercialització de continguts digitals. Per altra banda, els editors privats tot just ara comencen a valorar les possibilitats d'oferir i distribuir la seva producció amb aquest nou format i s'hi estan ficant de manera molt prudent.

No sabem encara com evolucionarà la digitalització, ni tampoc si acabarà triomfant i essent hegemònica. El que sí és clar és que si ha arribat és per quedar-se, sigui quin sigui, al final, el seu percentatge general. Davant d'aquest nou repte cal estar preparats i tenir les idees clares en funció de les necessitats concretes, fugint dels gurus interessats que canten només les excel·lències dels nous temps (menor cost, més rapidesa a l'hora de distribuir, etc.) i desprecien el que és tradicional i ha estat prou útil fins al dia d'avui. Val a dir que, en el nostre cas, des de fa temps "Dovella" es troba digitalitzada i a l'abast dels estudiosos d'arreu. És una bona manera de poder-la divulgar més enllà de l'espai i del temps. Ara bé, això no ens ha de fer renunciar a seguir-la publicant en paper perquè és prou funcional, pràctica i, no ens enganyem, la manera més agradable de poder-la llegir. I malgrat ser optimistes amb els avenços tècnics, sabem que el paper, si es troba en bones condicions, perdurarà en l'esdevenidor. En canvi, no ho tenim tant clar en el cas digital, ja sigui de llibres, diaris, revistes, documents o imatges. Contínuament apareixen nous formats, programes o llenguatges informàtics i desconeixem –si no es van actualitzant contínuament amb l'esforç econòmic que també això suposa– si en un futur es podran llegir els documents antics amb garanties i facilitat. Compte, doncs, amb abraçar sense reserves els formats electrònics!